

Az ökoturizmus Magyarországon

Nemzeti park az ország jellegzetes, természeti adottságaiban lényegesen meg nem változtatott, olyan nagyobb kiterjedésű területe, melynek elsődleges rendeltetése a különleges jelentőségű, természetes növény- és állattani, földtani, víztani, tájképi és kultúrtörténeti értékek védelme, a biológiai sokféleség és természeti rendszerek zavartalan működésének fenntartása, az oktatás, a tudományos kutatás és a felüdülés elősegítése.

Tájvédelmi körzet az ország jellegzetes természeti, tájképi adottságokban gazdag nagyobb, általában összefüggő területe, tájrészlete, ahol az ember és természet kölcsönhatása esztétikai, kulturális és természeti szempontból jól megkülönböztethető jelleget alakított ki, és elsődleges rendeltetése a tájképi és a természeti értékek megőrzése.

1971-ben egy **Ramsar** nevű iráni városban a világ vezető politikusai elhatározták, hogy közösen lépnek fel a vizes élőhelyek védelme érdekében. 2003-ban már 138 ország volt tagja az egyezménynek, és további államok is jelezték már aláírási szándékukat. Az egyezmény fő célja, hogy nemzetközi együttműködéssel, nemzeti, regionális és helyi akciókkal megőrizzék, és bölcsen hasznosítsák a Föld vizes élőhelyeit. Az aláíró országok kötelezik magukat, hogy legalább egy vizes élőhelyet kijelölnek a Ramsar kritériumok alapján, és azok ökológiai szemléletű kezeléséről is gondoskodnak.

Az 1965-ben életre hívott **Európa Diplomát** az Európa Tanács adományozza. Az Európa Diplomáról szóló rendelet szerint a Diplomával elismerik, hogy a kitüntetett terület „tudományos és kulturális értéke, szépsége és az ennek megfelelő természetvédelmi intézkedések nemzetközileg kiemelkedők, és európai jelentőségűek a természeti értékek megőrzésében.” A Diploma odaítélésének célja, hogy az európai mércével mérve legfontosabbnak ítélt területek hatékony védelmét és kezelését elősegítse. Az elismerést eddig három magyarországi védett terület érdemelte ki:

1. **Tihanyi-félsziget utóvulkáni képződményei**
2. **Ipolytarnóci ősmaradványok Természetvédelmi Terület**
3. **Kis- és Nagy-szénás Fokozottan Védett Terület (Pilis)**

Az **ökológiai** turizmus vagy „**ökoturizmus**” a környezetért felelősséget vállaló utazás és látogatás a viszonylag zavartalan természeti területeken, azok természeti, valamint jelen és múltbeli kulturális értékeinek élvezete és értékelése céljából, úgy, hogy kíméli azokat a látogatás hatásainak mérséklésével, valamint a helyi népesség társadalmi, gazdasági előnyökhöz való juttatásával.”

A **látogatóközpont** a nemzeti park által – tudományos, ismeretterjesztő, oktatási-nevelési céllal – kialakított létesítmény, amely a nemzeti parkra jellemző növény- és állattani, földtani, víztani, tájképi és kultúrtörténeti értékeket mutatja be.

A **tanösvények** olyan – elsődlegesen a látogatók környezeti tudatának fejlesztése céljából létrehozott – terepi bemutatóhelyek, amelyek turistaútvonalra felfűzött állomásokon, táblák vagy kirándulásvezető segítségével mutatják be egy adott terület természeti-kultúrtörténeti adottságait és értékeit, valamint azok megőrzésének fontosságát és módját.

Az 2001 márciusában szervezett erdei iskola konferencia záróülésén fogadták el az **erdei iskola** hivatalos fogalmát: „Az erdei iskola sajátos, a környezet adottságaira építő nevelés- és tanulás-szervezési egység. A szorgalmi időben megvalósuló, egybefüggően többnapos, a szervező oktatási intézmény székhelyétől különböző helyszínű tanulás-szervezési mód, amelynek során a tanulás a tanulók aktív, cselekvő, kölcsönösségen alapuló együttműködésére épül. A tanítás tartalmilag és tantervileg egyaránt szorosan és szervesen kapcsolódik a válasz-

A magyarországi nemzeti parkokba ökoturisztikai céllal látogatók száma évente

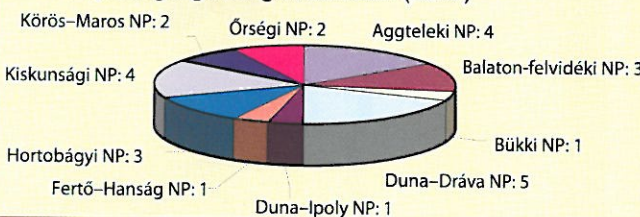
Forrás: N.P. Igazgatóságai

Nemzeti park	1999	2000	2001	2002
Bükk	1 millió			
Fertő-Hanság	210 000	205 000	225 000	227 000
Aggteleki	178 588	173 885	185 478	172 500
Balaton-felvidéki	100 786	104 963	118 750	122 230
Duna-Dráva	90 000–110 000			
Kiskunsági	60 534	72 000	72 900	79 605
Körös-Maros	4 730	4 291	4 195	4 213
Hortobágyi	1 900	2 500	2 500	3 300
Őrségi	n.a.	n.a.	n.a.	1 000
Duna-Ipoly	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

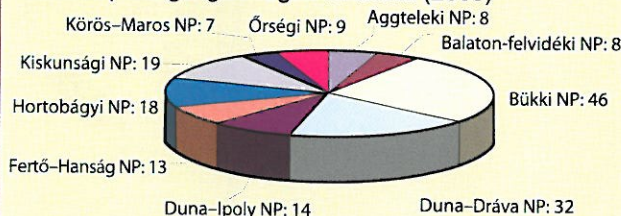
Látogatóközpontok száma az egyes nemzeti park igazgatóságok területén (2005)

Forrás: N.P. Igazgatóságai

Tanösvények száma az egyes nemzeti park igazgatóságok területén (2005)

Forrás: N.P. Igazgatóságai

Erdei iskolába pályázati támogatással eljutott diákok száma (fő, 2001–2004):

© Cartographia TK, Bp.